

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
memstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din, Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23, Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27, Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo, —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.053.

Izhaia vsak ponedeljek,
sreda in petek

Liubliana, petek 3. februarja 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Komu v korist?

V Sloveniji imamo celo vrsto človekoljubnih in poklicnih organizacij, ki so že deset in desetletja zbirale denar, da so mogle svojim članom priskočiti v primeru stiske na pomoč, bodisi s posmrtninami, bodisi z bolezenskimi ali drugimi podporami. Vse te organizacije so vedno delovale pod strogo kontrolo svojega članstva in tudi z največjo poštenostjo članstva. Večinoma so sploh delovali vsi odborniki v teh organizacijah brezplačno in zato je bila tudi režija vseh teh organizacij silno nizka. Zato pa so tudi dosegale značne uspehe in čeprav so večinoma zbirale gmotno tudi zelo slabo situirane ljudi. Veliko socialno delo so opravljale te organizacije in bile zaradi tega tudi v splošno korist. Kajti njih socialno delo je v znatni meri nadomeščalo delo javnih korporacij in države na socialnem polju. Te organizacije so skozi desetletja delovale v največji zadovoljstvo svojega članstva in nikdar ni bilo nobene potrebe, da bi se nadzorna oblast vmešavala v njih poslovanje. Kontrola članstva je bila več ko zadostna in zato tudi nikdar ni bilo slišati o nobenih nerednostih v teh organizacijah.

Pred leti je sicer res bilo v javnosti mnogo hrupa zaradi raznih le iz spekulativnih vzrokov nastalih zavarovalnih zadrug in ustanov. Te so bile v resnici dostikrat le na lahkovernost ljudi zidane ustanove in zato so tudi propadle, ko so prišle pred prvo večjo preizkušnjo. Toda s temi spekulativnimi ustanovami niso imele uveljavljene organizacije nikdar nobene zveze in nobenega stika in zato tudi ni prav nobena teh organizacij niti najmanj trpela, ko so spekulativne ustanove propadle. Zato pa tudi ni metati vse v en koš in če je bilo državno nadzorstvo za spekulativne ustanove potrebno, ni bilo potrebno za dobrodelne in poklicne organizacije. Slednje so vedno dobro delovale in zato jih je bilo tudi treba pustiti pri miru, da se naprej nemoteno delujejo.

Sedaj pa je nakrat izšel pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo s preskrbo pogrebniških stroškov in stroškov v primeru bolezni ter o fondih za pokojninsko zavarovanje. S tem pravilnikom se na eni strani tem ustanovam v tako veliki meri omejuje poslovanje, na drugi strani pa tako podcenjuje njih poslovanje in zahtevajo od njih tako težke žrtve, da večini teh ustanov ne bo preostalo nič drugega, kakor da likvidirajo.

Komu v korist naj bi se to zgodilo? Kdo v državi more vendar imeti interes na tem, da prenehajo delovati dobrodelne organizacije, ki so skozi desetletja zadovoljivo opravljale svojo nalogo? Ali naj bo komu pomagano, če n. pr. ne bo mogla več delovati Trgovska samopomoč v Ljubljani, edina socialna ustanova trgovcev v bivši Kranjski? Ali bo komu v korist, če prenehajo delovati Učiteljska samopomoč, ki je že tolikim in tolikim učiteljskim rodbinam bila edina podpora v največji nesreči? In kje so še vse druge podobne organizacije, ki so si jih ljudje v dolgih letih s pritravanjem ustvarili in z njimi srečno prebradli vojne čase in kasneje tudi nemirna poveljna leta ter našli izhod iz inflacije ter deflacije in sedaj še iz gospodarske stiske.

Toliko pozitivnega so vse te organizacije storile, da res ne gre, da se jim od zgoraj navzdol diktirajo določbe, ki onemogočujejo njih poslovanje. Zavarovalna matematika je zelo lepa reč, toda skromni aparati človekoljubnih ustanov ne prenesejo režije, ki jo ta matematika zahteva. Ni vsaka reč za vsakogar in preden se kdo loti koristnih organizacij, naj tudi vso stvar dobro preudari.

Pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja pa ni bil niti dobro preudaren niti ni bil potreben. Čisto po nepotrebnem so se z njim napravile velikanske težave organizacijam, katerim bi bilo treba s prav izdatnimi podporami in ukrepi priskočiti na pomoč. Tako zelo koristno je bilo njih delo za splošnost.

Zato smo mnenja, da treba omejenjati pravilnik prav temeljito

spremeniti in ustreči želji prizadetih organizacij, da se skliče posebna anketa, ki naj pretrse vsa vprašanja, ki so s pravilnikom v zvezi. Zastopnikom prizadetih organizacij pa je treba pri tem prepuštili na široko besedo!

Ne uničujmo, kar se je s težavo in poštenostjo ustvarilo, saj je drugod več ko dovolj nujnega in potrebnega dela!

decembra 1936, št. VII 12699. V tem razpisu g. minister med drugim dobesedno pravi: »Trošarinom može se opretili samo potrošnja gotovih produktata i usluga na teritoriji dotične opštine. Trošarine na surovine, polufabrikate, pomoćna sredstva proizvodnje, pogonski material i snagu treba potpuno izbegavati...« Ravno tako je minister za finance z razpisom br. VII 5010 z dne 2. maja 1938, posebej podčrtal nujno potrebo, da se njegov razpis iz 1. 1936, striktno izvaja in naročil, da se trošarina na sredstva proizvodnje, tranzitno blago, surovine itd. vobče ne uvažajo.

Ako bi se ti predpisi izvajali, potem bi odpadle vse pritožbe proti občinskim trošarinam, ki so danes tako pogostne. Pri nas se pa kljub tem predpisom občinske trošarine še vedno pobirajo in banska uprava jih nemoteno kljub strogim navodilom nadzorne oblasti, to je ministra za finance, če nadalje odobruje.

Državni svet je v konkretnih primerih zavzel stališče, ki se ne strinja s pravilnikom za banovinsko in občinsko trošarino. Postavil se je na stališče, da sme občinska trošarina zadeti vso potrošnjo ne glede na to, ali gre za osebno in domačo potrošnjo ali za potrošnjo v svrhu proizvodnje ali predelave, z drugimi besedami, da se more trošarina pobirati od vseh predmetov, ki se na kateri koli način morejo potrošiti in ne glede na to, v katere namene potrošnja služi, torej tudi od električnega toka, izkoriščenega v industrijske namene.

Kakšne razloge je imel državni svet za to razsodbo, nam ni znano. Vemo le, da je pravilnik povsem jasn in da velja stališče državnega sveta samo in izrečno za dotični konkretni primer. Tudi niso razsodbe državnega sveta za administrativna oblastva nikakor obvezne. V praksi doživljamo dan za dnem primere, da se v finančni upravi razsodbe drž. sveta ne porabljajo, ampak izključno in samo navodila ministrstva za finance. In minister za finance je izdal pravilnik, ki je tako jasn, da bolj jasn ne more biti, posebno, ker je v istem smislu tolmačil svoje stališče tudi v raznih razpisih. — Administrativna oblastva so v svojem poslovanju vezana na navodila nadzorne oblasti, to je v konkretnem primeru ministra za finance, ki so tudi za bansko upravo kot administrativno oblastvo obvezna.

Ako se predpisi ministra za finance v praksi ne izvajajo; zakaj se pa potem izdajajo?

Francija je v celoti sprejela pogoje jugoslov. trg. delegacije

Trgovinska pogajanja s Francijo so bila 29. januarja končana ter je jugoslovanska delegacija že odpotovala nazaj v Beograd.

»Jug. Kurir« poroča, da je francoska vlada že 27. januarja sporočila svoji trgovinski delegaciji, da bo Francija sprejela vse jugoslovanske predloge, ki se nanašajo na kontingente, preferenciale in druge ugodnosti v trgovinskih odnosih med Jugoslavijo in Francijo. Uradni francoski krogi so to informacijo potrdili ter navedli, da more pričakovati Jugoslavija aktivno letno trgovinsko bilanco s Francijo v višini 150 milijonov frankov. Ta aktivna se bodo

Občinske trošarine uničujejo konkurenčno sposobnost slovenske industrije

V svojem gospodarstvu polagajo občine vedno večjo važnost na občinske trošarine. Cuti se vpliv neke agitacije, ki gre za tem, da se zlasti industrija pritegne v po- višani izmeri k plačevanju občinskih dajatev. Cuti se pa tudi, da ta vpliv naši industriji ni prija- zen. Posamezniki, ki nosijo za to odgovornost, so mnenja, da more industrija brez nadaljnega vzeti na sebe še tako visoko obremenitev. Industriji neprijazna tendenca se kaže posebno v tem, da so nekatere občine celo znižale doklade, da so mogle uvesti občinske trošarine. S tem so splošno breme prevale na industrijo, ki ga plačuje v obliki trošarine, ki ni več splošno breme, ampak zadene samo industrijo.

Posebno priljubljen predmet za obremenitev z občinskimi dajatvami je električna struja, ki jo porablja naša industrija kot pogonsko sredstvo pri izdelovanju najrazličnejših industrijskih proizvodov. Poleg električne struje se obremenjujejo koks, premog, olje, oglje, bencin itd. Nekatere občine v ta namen izpajo kar ves seznan industrijskih pogonskih sredstev. Občine obremenjujejo tudi direktno industrijske surovine. Tako se v nekaterih občinah pobira trošarina na železo, pločevino, bombaž, volno, prejo, les za industrijske namene itd. Izredno iznajdljiva je bila n. pr. občina v Kamniku, ki pobira občinsko trošarino kar od 24 predmetov, to je skoro od vseh predmetov, ki jih uporablja tamošnja industrija kot pogonsko sredstvo, kot pomožni material proizvodnje ali kot surovino.

V sredstvih za pobiranje trošarine občine nikakor niso izbirene. Za pobiranje uvoznine, ki je v bistvu prometni davek, si prisvajajo n. pr. mestna občina Ljubljana celo pravico hišne preiskave. Občina Kamnik v svojem pravilniku odreja, da imajo občinski kontrolni organi pravico pregledati vse prostore, kjer se ulegujejo nahajati občinski trošarini podvrženi predmeti. Tudi občina Dobrunje ima n. pr. v pravilniku za pobiranje občinske trošarine na električni tok določilo, da imajo kontrolni organi pravico vpogledati knjige in pregledati vse naprave, ki so v zvezi s proizvodnjo električnega toka.

Občine hočejo torej porabiti za kaznovanje prestopkov določila, ki veljajo za državno trošarino, kakor da bi se smela ta določila porabljati tudi za občinsko trošarino. To stališče pa ni pravilno!

V konkretno tožbo je namreč upravnico sodišče v Celju ravno tedni razsodilo, da predpisi, ki veljajo za prestopke in kazni glede

državne trošarine po čl. 77. do 89. pravilnika za izvrševanje določb zakona o drž. trošarini, ne veljajo tudi za občinsko trošarino, kajti kazniva dejanja po čl. 77. do 89. se ne kaznujejo po členu 84. zakona o drž. trošarini, ki po čl. 80. l. c. edino velja za kaznovanje glede občinske trošarine. V Kamniku

Industrija v Sloveniji je z davki preobremenjena

Industrija v dravski banovini plačuje visoke samoupravne dajatve. Ze razlika v banovinski dokladi, ki je v dravski banovini v primeri z dokladi v drugih banovinah najvišja, ustvarja težko breme. Računati je dalje treba, da so tudi občinske doklade na neposredni davek v dravski banovini višje nego v drugih banovinah. Končno imamo v dravski banovini še posebno breme v dokladah za cestne odbore, ki tudi niso malenkostne. Razlike v dokladah na neposredne davke znašajo pri nas v prilog drugim banovinam nad 100 odstotkov, to se pravi, da se plačuje pri nas samo za samoupravne organe do 100 odstotkov ali še preko tega več nego v drugih banovinah. To breme pa še poostrojuje občinske trošarine in nje nadomestujoče dajatve.

Iz dravske banovine prodajamo po pretežni večini svoje industrijske izdelke v druge kraje države. Naše blago mora na tuja tržišča, kjer se srečuje z blagom, ki ni tako obetno obremenjeno. To blago je v srečnem položaju, da ima tudi druge prednosti proti blagu iz dravske banovine, ker se v nobeni drugi banovini občinske trošarine ne pobirajo v taki meri, kakor ravno pri nas. Pri našem blagu se mora upoštevati, da odhaja v promet po železnici, za kar plačuje razmeroma visoko železniško prevoznino. To sta že dve prednosti industrije izven dravske banovine, kateri znajo konkurenti ne glede na možne druge prednosti, n. pr. v davčnem in meznem oziru, izrabljati do skrajnosti.

Ako se torej industrija bori zoper občinske trošarine, zoper visoke doklade itd., ne dela tega mogoče iz nagajivosti ali objestnosti, ker bi ne hotela prispevati za občino, kolikor more,

ampak gre tu naravnost za eksistenčni boj.

Naša industrija si napram industriji v ostalih delih države ne želi ničesar drugega nego enakih konkurenčnih pogojev, to je pogojev, kakršne že ima industrija izven dravske banovine. Pa tudi če bi pogoji ne bili enaki, bi bila zadovoljna, da bi bili vsaj olajšani, ker upa, četudi pri olajšanih

hočejo pobirati proti jasnemu določilu pravilnika trošarino tudi na zalogo, ki so obstajale na dan uvedbe.

S tem je jasno dokazano, da hočejo občine iti oz. grede pri pobiranju občinske trošarine preko tega, kar so po zakonu upravičene zahtevati.

pogojih z zmanjšano rentabilnostjo, ta boj vendarle uspešno voditi. — Toda izgledi za olajšavo so vedno manjši. Opažajo se že vsi znaki popuščenja konjunktura. Večina naše industrije se težko bori za surovine. Vrh tega je pa industrija izgubila upanje v uvidevnost odločujočih krogov.

Vse te okolnosti so več ali manj povod, da se pojavlja vedno pogostejše težnja po preselitvi iz dravske banovine. Nekatera podjetja resno mislijo na selitev in na ta način doseči kolikor toliko izenačenje konkurenčnih pogojev, za katere se bore v dravski banovini z vedno manjšim upom na uspeh.

Ali si moremo misliti, kakšne posledice bi imela demontaža industrije za naše kraje in naše prebivalstvo?

Stališče občin nasprotuje pravilniku fin. ministra

Vprašanje občinskih trošarin je v predpisih urejeno s pravilnikom za pobiranje banovinske in občinske trošarine z dne 9. julija 1930., katerega je izdal minister za finance na podlagi čl. 81. zakona o državnih trošarinah, torej na podlagi zakonskega pooblastila. Po čl. 3. tega za vsa oblastva obveznega pravilnika se občinska trošarina ne more pobirati na trošarinske predmete pri tvorniških podjetjih, skladiščih, trgovih in točilih na debelo vse dotle, dokler ne prodajo blaga za potrošek v območju dotične občine. Če bi se ta člen izvajal tako, kakor je napisan, bi ne bile mogoče občinske trošarine na pogonska sredstva, na elektriko, premog itd., bi ne bila mogoča občinska trošarina na pomožni material in ne na surovine. Pa tem členu je mogoča občinska trošarina samo na finalne produkte, to je na blago, katero industrija prodaja za potrošek na območju dotične občine.

Da je to stališče pravilno, dokazuje n. pr. razpis ministrstva za finance pod št. VII 8329 od dne 18. oktobra 1935., s katerim je finančno ministrstvo naprosilo banske uprave, da ne potrjujejo trošarine na električno energijo. Isto stališče je zavzel minister za finance v svojem razpisu z dne 28.

uporabljala predvsem za obrestno in amortizacijsko službo jugoslovanskih posojil v Franciji. Da se bo mogla nova trgovinska pogodba tudi izvajati, se bosta ustanovile v Franciji dve posebni družbi z namenom, da uresničita določbe nove pogodbe. Ker so nove ugodnosti za jugoslovanski izvoz v Francijo v nasprotju s pozitivnimi francoskimi zakoni, je francoska vlada sklenila, da predloži parlamentu poseben zakon za odobritev teh specialnih ugodnosti. Ta zakon bo po izjavi zastopnika francoske vlade sprejet še ta mesec.

Posebna zasluga za tako izredno naklonjenost jugoslovanskim željam gre ministrskemu predsedniku Daladieru in zun. min. Bonnetu.

Splošna kontrola za izvoz konj

Trgovinski minister inž. Kabin je podpisal uredbo o uvedbi splošne kontrole nad izvozom konj iz naše države. Dosedaj je veljala ta kontrola le za izvoz konj v Nemčijo. Z novo uredbo pa se uvaja splošna kontrola, ki jo bo izvajal Zavod za pospeševanje zunanje trgovine. Predpisi za novo kontrolo so skoraj isti kot predpisi za kontrolo izvoza živine in živalskih proizvodov.

Českoslovaško-jugoslovanski privredni godišnjak za leto 1938.

Českoslovaško-jugoslovanska trgovinska zbornica v Beogradu je izdala Českoslovaško-jugoslovanski gospodarski letopis za l. 1938. Gradivo za to knjigo je bilo pripravljeno že v septembru 1938, zaradi znanih političnih dogodkov pa se je morala izdaja knjige odložiti. Sedaj so se razmere vendar toliko ublažile, da je bila izdaja knjige mogoča. In veseli moramo biti tega, da je bila mogoča. Kajti v knjigi je toliko zanimivega in poučnega gradiva, da bi bilo v resnici škoda, če bi to gradivo propadlo. Iz knjige more posebno naš človek spoznati, kako dobro in temeljito delajo Čehi za dvig svojega narodnega gospodarstva. Skoroj na vsaki strani je lepa podoba za nas, da krenemo tudi mi to pot, po kateri hodijo Čehoslovaki že celo vrsto let. Zato knjigo toplo priporočamo vsem.

Lastniki motornih vozil v Mariboru

se opozarjajo, da je potekel rok za podajanje veljavnosti voznških izkaznic 28. februarja. Stranke naj se zato zglase ob delavnikih na policijskem predstojništvu v sobi št. 17, in naj prinese s seboj voznško izkaznico, banovinski kolek za 100 dinarjev (za motorna kolesa pa le za 50 dinarjev), nadalje državni kolek za 10 dinarjev in končno 20 dinarjev v gotovini.

Poklicni vozači, ki se preživljajo le z dohodki tega poklica, bodisi da so v službi ali pa brezposelni, naj po policiji v Mariboru vložijo na bansko upravo prošnjo za znižanje takse do 28. februarja. Po preteku tega roka se prošnje ne bodo več vzele v pretres in bodo ti šoferji morali plačati celo takso.

Ugodne zveze z Levanto

Kakor znano, vzdržuje parobrodna družba »Jugoslavenski Lloyd« z lepim parnikom »Princesa Olga« v poletnih mesecih redno 14dnevno progo iz Trsta v Levanto, to je v Grčijo, Sirijo, Palestino in Egipt. Pravkar je izšel vojni red za letošnje sezono, ki obsega 14 voženj. Prvič odhaja parnik iz Trsta dne 28. in iz Splita dne 29. aprila, v Aleksandrijo pride 4. in v Trst nazaj dne 9. maja. Poslednjikrat zapusti ladja v letošnjem poletju Trst dne 26. oktobra in se povrne v to luko dne 7. novembra.

Te redne vožnje niso le velikega pomena za naše gospodarske

kroge, temveč tudi za razvoj našega tujskega prometa, ker je zadnje čase naraslo v Levantu veliko zanimanje za naša zdravilišča in letovišča. Zato je Tujskoprometna zveza v Mariboru pokrenila veliko propagandno akcijo v korist zdravilišč Rogaške Slatine, Dobrne, Laškega, Rimskih Toplic in Slatine Radencev. Računati je s tem, da bo ta akcija gotovo imela uspeh.

Nove švicarske odredbe zaradi vizumov

Zaradi znanih ukrepov nekaterih držav je nastala možnost, da bi se velik del emigrantov zatekel v Švico. Zato je sklenil, kakor nam

sporoča zagrebški švicarski konzulat, dne 20. t. m. švicarski zvezni svet, da smejo dopotovati v Švico ali potovati skozi Švico samo oni tuje, ki imajo potni list vidiran s švicarskim vizumom.

Kot emigranti se smatrajo vsi, ki so pod pritiskom političnih ali gospodarskih dogodkov zapustili svojo domovino in se v njo ne morejo več vrniti. Emigranti, ki bi prišli brez vizuma v Švico, bodo takoj zavrženi in poslani v državo, iz katere so prišli.

Brez ozira na to, če so emigranti ali ne, pa morajo imeti švicarski vizum državljani Jugoslavije, vseh balkanskih držav, Poljske in Španije.

Industrija v Sloveniji nazaduje

Statistika Zbornice o gibanju pridobitnih obratov

Zbornica za TOI v Ljubljani je izdelala statistiko o gibanju pridobitnih obratov za IV. četrtletje in v zvezi s tem tudi za vse leto 1938. Statistika kaže na eni strani razveseljivo dejstvo, da se je odjavljanje obratov nehalo in da se je vse leto več obratov prijavilo, ko pa odjavilo. To dokazuje, da se je splošno gospodarsko stanje nekoliko izboljšalo. Na drugi strani pa se opaža znatno nazadovanje industrijskih obratov. Nič manj ko 10 industrijskih obratov je bilo v IV. tromesečju odjavljenih. To jasno dokazuje, da je Slovenija na tem, da v industrijskem razvoju zaostane za drugimi pokrajinami in da bo izgubila še to edino prednost. V glavnem je to posledica čezmernega obdačenja industrije, in sicer ne le z državnimi devizami, temveč tudi s samoupravnimi in zlasti še z občinskimi. Opozorjamo v tem pogledu še posebej na naš današnji članek o občinskih trošarinah. To čezmerno obdačevanje industrij po občinah je že prav zelo podobno abderitskemu postopanju onega nepremišljenega človeka, ki je zažgal vejo, na kateri je sedel. Občinam, ki mislijo, da mora industrija plačevati vse njih izdatke, se more prav lahko zgoditi, da bodo morale vse izdatke plačevati same, ker bodo s svojo brezglavo davčno politiko pregnale industrijo s svojega ozemlja. Kaj pa bo potem?

Gibanje pridobitnih obratov v letu 1938. kaže naslednja tabela:

Industrijski obrati:			
četrtletje	prijave	odjave	končni uspeh
I.	4	4	—
II.	2	4	— 2
III.	5	3	+ 2
IV.	4	10	— 6
vse leto	15	21	— 6

Trgovinski obrati:			
četrtletje	prijave	odjave	končni uspeh
I.	225	188	+ 37
II.	227	137	+ 90
III.	249	101	+ 148
IV.	220	184	+ 36
vse leto	921	610	+ 311

Obrtniški obrati:			
četrtletje	prijave	odjave	končni uspeh
I.	354	256	+ 98
II.	285	151	+ 134
III.	340	144	+ 196
IV.	255	192	+ 63
vse leto	1234	743	+ 491

Gostinski obrati:			
četrtletje	prijave	odjave	končni uspeh
I.	63	71	— 8
II.	104	54	+ 50
III.	86	49	+ 37
IV.	81	59	+ 22
vse leto	334	233	+ 101

Značilno je, da je bilo v vseh strokah v IV. tromesečju manj prijav ko v prejšnjem. Bati se je, da se bo to zaradi novih socialnih dajatev letos še bolj poznalo, zla-

sti pa, da se bo zmanjšalo število pomožnega osebja.

Zbornica za TOI označuje stanje v posameznih pridobitnih panogah na podlagi statistike takole:

Industrija

Na polju industrijske delavnosti zaključuje torej preteklo leto z nazadovanjem za šest obratov, med katerimi se nahajajo v zadnjem četrtletju, ko beležimo kar 10 odjav, tudi 2 opekarni, 1 žaga ter po eno industrijsko podjetje za izdelovanje zabojev, vpognjenega pohištva, kavčukastih predmetov, usnja, tanina, sadnih konserv ter ena tkalnica. Številčno nazadovanje industrije ni morda povzročeno zbog nezanimanja podjetniških krogov, ker je bilo baš nasprotno interesa za snovanje novih obratov dovolj in so bile vložene tudi številne prošnje, ki so pa bile negativno rešene.

Na drugi strani pa opazimo v industriji močno gibanje za preselitev obratovalnic. Mestne davščine silijo mnoga podjetja, da iščejo na deželi občine, ki nimajo trošarinskih dajatev na surovine in pogonske sile ter se selijo v take kraje. Več industrijskih podjetij pa pripravljajo prenos obratovalnic v notranjost države, ker jim neugodne tarifne prilike na referirji otežujejo konkurenco v oddaljenih območjih države. Dočim v vseh ostalih banovinah industrija številčno naglo napreduje in je v mnogih primerih že presešla število industrijskih obratov v dravski banovini, je pri nas za beleženi pojav gotovo zelo nerazveseljiv, ker bi utegnil, ako bi trajal dalje, imeti v socialnem in političnem oziru težke posledice za prirastek delovnih moči, ki konstantno pritiskajo na delovni trg.

Ostale tri panoge skupaj beležijo v preteklem letu pomnožitev obratov za 903 podjetja. Relativno najjačji je prirast pri trgovski stroki, kjer znaša 3-5%. V splošnem pa se mora reči, da je prirast zabeležen v pretežno najmanjših obratih in primitivnih oblikah, kjer si skušajo interesi tudi brez znatnejših kapitalnih sredstev stvoriti vsaj borno eksistenco.

Trgovina

Pri trgovskih in pomožnih obratih pripada kot običajno 40% gibanja na trgovino z mešanim blagom, ki izkazujejo 88 prijav in 56 odjav. Na drugem mestu je trgovina z lesom z 22 prijavi in 15 odjavami, kar predstavlja približno 10% celotnih izprememb. Nato sledi trgovina z živili z 12 prijavi in 10 odjavami, a na četrtem mestu so deželni pridelki z 8 prijavi in 7 odjavami. Kakor se vidi iz detajlnega izkaza, ni zabeleži pri celih vrstih strok niti ene prijave, ker je pač število obstoječih obratov že čezmerno. Zmanjšanje stanja beležimo pri komisijskih trgovinah, agenturah

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 1. februarja objavlja: Uredbo o pravnih fakultetah univerz v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani — Dopolnitev čl. 4. pravilnika o dokladi za terensko delo uslužbencev finančnega ministrstva — Spremembo člena 21. pravilnika o carinskih posrednikih — Razglas o sklicanju banskega sveta — Razglas o odobritvi proračuna Kmetijske zbornice dravske banovine za l. 1939. — Odredbo o spremembi v mojstrski izpraševalni komisiji pri Zbornici za TOI — Razne objave iz »Službenih novin«.

v svojem zadnjem zmernem govoru naglasil, da se ideološka vojna med dvema frontama v Evropi še nadaljuje in ker je ameriško javno mnenje za pomoč demokratičnim državam v Evropi.

Novinarjem, ki jih je nato sprejel predsednik Roosevelt, pa je izjavil, da mora U. S. A. sodelovati s Francijo in Vel. Britanijo, ker se more samo na ta način uspešno upreti ciljem osi Rim—Berlin in ciljem tokijske vlade. U. S. A. morajo sodelovati z velikimi demokratičnimi v primeru njih vojne proti diktatorskim državam.

Roosevelt je v svojem govoru v senatnem odboru tudi dejal, da so obrisi posebnih pogodb med Združenimi državami in demokratičnimi državami v Evropi že izdelani. Vodilni evropski državniki že vedo, kako si Amerika te pogodbe zamisli.

Rooseveltova izjava je vzbudila po vsem svetu ogromno senzacijo. V Franciji in v vseh britanskih deželah je bila seveda sprejeta z navdušenjem, v Ameriki sami pa jo večina prebivalstva odobrava, vendar pa se oglašajo tudi nasprotniki vsakega vmešavanja Amerike v evropske zadeve. Seveda bo tudi skušala republikanska stranka organizirati odpor proti Rooseveltovemu stališču.

Najprej in najsilnejše pa je reagiral proti Rooseveltovi izjavi Berlin. Berlinski list »Nachtausgabe« je objavil Rooseveltovo izjavo čez štiri stolpce lista pod velikim naslovom: »Roosevelt je izjavil, da so meje Amerike na Renu.« List pravi nato, da je Rooseveltova izjava nezastavljiva izziv. Izkazalo se je, da je Roosevelt drugi Wilson. Združene države Sev. Amerike so z Rooseveltovo izjavo prelomile svojo tradicionalno politiko nevtralnosti. Nemčija in druge totalitarne države bodo s tem računale. Podobno pišejo tudi drugi nemški listi. Nekateri se poudarjajo, da imajo v Rooseveltovem stavu Zidje glavno besedo. Rooseveltova izjava dokazuje, da sta se znašla Washington in Moskva na isti črti.

Z velikim zanimanjem pričakuje mednarodni politični svet Mussolinijev govor, ki ga bo imel prihodnji teden na zasedanju velikega fašističnega sveta.

V Parizu je bil sestanek šestih japonskih veleposlanikov. To je prvi sestanek japonskih diplomatov v Evropi po 10 letih. Sestanku pripisujejo zato veliko važnost. Posvetovanje japonskih diplomatov je trajalo vso noč. Zjutraj je bilo sporočeno novinarjem, da bodo diplomati svetovali japonski vladi mirno zadržanje proti evropskim vesilam in da so odsvetovali japonski vladi sklenitev vojaške zveze z Nemčijo. Radikalna struja je torej na seji propadla.

Švedski vojni minister je dejal v svojem govoru, v katerem je poudarjal nujno potrebo švedskega oboroževanja, med drugim naslednje pomembne besede: Zdaj gre za svetovno nadoblast. Nekatere države hočejo podvreči svojemu vplivu manjše države. Tudi na nas je bil izvršen tak pritisk. Toda temu se moramo upreti. Vedno smo pripravljeni braniti svojo neodvisnost. Za neodvisnost svoje države, za svojo svobodo smo pripravljeni na vse žrtve. Orožja pa se bomo posluževali le v svojo obrambo, če če ne bo nobene druge rešitve.

Francove čete prodirajo še nadalje in so nekateri oddelki Marokancev prodrli že 56 km do francoske meje.

V mestu Figueras je zboroval katalonski parlament. Dr. Negrin je izjavil, da so bili republikanci pred Barcelono premagani le zaradi pomanjkanja orožja in municije. Navedel je tudi republikanske pogoje za mir: Vmešavanje tujih sil v španske zadeve se mora nehati, španci si sami določijo svoj režim. Zaradi svojega političnega prepričanja in delovanja v preteklosti se ne sme nihče preganjati. Iz Španije je v Francijo prbežalo te dni že okoli 50.000 španskih beguncev.

Grof Ciano odpotuje v Varšavo 23. februarja.

Anglija je povečala kredite za oboroževanje letos za 134 na 444 milijonov funtov. V zadnjih 4 mesecih je bilo v Angliji razdeljeno med prebivalstvo 40 milijonov plinskih mask. Za protiplinsko obrambo je Anglija že pripravljena.

Amerika je začela utrjevati otok Guam v Tihem oceanu. Na otoku bo tudi zgrajeno oporišče za ameriške bojne ladje in za letala.

Predsednik Roosevelt je odobril, da dobavijo ameriške tvornice 1000 letal Franciji in Angliji.

Japonska vlada je sklenila, da bo znova zvišala vse neposredne in večino posrednih davkov.

Po kitajskih poročilih se je japonski poskus, da bi prekorčili Rumeno reko v pokrajini Šansi, ponesečil zaradi nenadnega napada Kitajcev. Ti so na več krajih razbili led in s tem onemogočili Japoncem prehod čez reko. V teh bojih je po kitajskih vesteh padlo 7000 Japoncev.

Politične vesti

Bolgarski kralj Boris je imel v Rimu tudi dva daljša razgovora z italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom ter govoril z njim predvsem o bolgarskih manjšinah v drugih državah.

Predsednik Roosevelt je na seji obrambnega odbora ameriškega senata izjavil, da so meje Združenih držav Severne Amerike v Franciji na Renu. Poudaril je, da je moral zavzeti to stališče, ker je prejel podrobna poročila o načrtih nekih evropskih držav, ker je Hitler celo

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Valjani mlin Studa, družba z o. z., Ljubljana. Spremenila se je družbena pogodba. Sedež odslej: Kamnik.

Reinhard Josipina, Ptuj, trgovina z jajci, perutnino, divjačino in poljedelskimi pridelki. Izbrise se prokura Franca Jurschenega, vpiše se poslovodja Hinko Skerget, zasebni uradnik v Ptuj. Poslovodja sme podpisovati za tvrdo tudi Ljubljanski kreditni banki, podružnici Ptuj menice z prehodne kredite, ki jih tvrdka v obratu potrebuje in v klirinškem prometu za Narodno banko.

Medič-Miklavc, tekstilna industrijska družba, Ljubljana. Spremenilo se je besedilo firme, ki se sedaj glasi: Medič-Miklavc, tekstilna industrijska družba z o. z. Ljubljana-Medvode. Osnovna glavica se je zvišala za 445.000 din na 1.000.000 din in je v gotovini popolnoma vplačana.

»Svilrob«, družba z o. z. Zgor. Siška. Spremenila se je družbena pogodba. Obratni predmet odslej: zastopstvo in prodaja fotoaparatorov — znamke »Condor«, trgovina z galanterijskim blagom in zastopstvo vseh vrst. Družba je upravičena ustanavljati podružnice v tuzemstvu in se udeležiti pri sorodnih podjetjih. Družbo zastopa poslovodja sam. Izbrise se poslovodji: I. Premelč Ladišlav in Sire Vinko. vpiše pa se poslovodja Engle Walter, trgovec v Mariboru.

Izbrisale so se naslednje firme:

Ivan Budkovič, trgovina z mešanim blagom, Cerknica — zaradi opustitve obrata.

Dolnje Lendavska hranilnica za mestno okolico, d. d. — zaradi končane likvidacije.

Neža Tratnjek, trgovina in izvoz deželnih pridelkov, Gor. Bistrica.

Prva domača dolenjska žganjarina Ivan Rakoše v Gorenji Straži — obe firmi zaradi prestanka obratovanja.

Vučko Andrej, trgovina z deželnimi pridelki, Izakovi-Belinci — zaradi smrti lastnika.

Viktor Omersa, trgovska agencija in komisijaska trgovina, Kranj — zaradi smrti lastnika.

Delavska pekarna Brandt, Ljubljana, Rožna dolina — zaradi opustitve obrata.

Gradbena zadruga »Baraga«, Ljubljana, ker sploh ni pričela poslovanja.

Rudolf Kiffmann, Maribor, stavbeno podjetje — zaradi opustitve obrata.

»Konserva«, prva jugoslovanska industrija za konzerviranje rib, sočiva in sadja, trgovska družba z o. z. v likvidaciji — zaradi končane likvidacije.

Kampl Avgust, Nuskova, izvozna trgovina s sadjem in poljskimi pridelki — zaradi prestanka obrata.

Stefan Mekš, Nuskova — zaradi prestanka obrata.

Skrbinšek in Fijan, mesarska obrt, družba z o. z., Ptuj — zaradi končane likvidacije.

Kuzma Padovan Kolega, Selo pri Ljubljani. Kupovanje in prodaja vina — zaradi opustitve obrata.

Primož Anton, trgovina z govejo živino in zaklanimi prašiči in teleti, Spod. Retje pri Velikih Laščah.

Ljudevit Koblencec, izvozna trgovina s konji pri Sv. Juriju — zaradi prestanka obrata.

Hugo Withalm, produkcija in prodaja apna, Toplice pri Zagorju — zaradi opustitve obrata.

Doganec Nande v Vel. Laščah, trgovina z lesom — zaradi opustitve obrata.

Franc Herič, trgovina z mešanim blagom, Vogričevci — zaradi prestanka obrata.

Čisto nepotreben fond za splavarje

Silno bi obremenil splavarje, nič pa jim dal

Pri nas se je v zadnjem času udomačila metoda, da se skuša pospeševati gospodarstvo z ustanavljanjem novih fondov. Tako smo dobili že celo vrsto novih fondov, ki imajo vedno iste osnovne črte. Uvedejo se nove takse, ki se stekajo v novi fond. Tega pa upravlja Drž. hip. banka. Fond je seveda organiziran strogo centralistično in zato tudi birokratično. Ne odločajo prizadeji gospodarski ljudje, temveč edinole zastopniki osrednjih oblasti.

Čeprav imamo že celo vrsto teh fondov, pa še nismo doživeli niti enega primera, ki bi dokazoval, da delujejo ti fondi dobro. Nasprotno je dosedaj pričakovani učinek teh fondov še vedno iz-

ostal, dočim so ljudje s fondom uvedene takse morali plačevati.

Sedaj se je nekdo spomnil, da bo reguliral reke in pomagal splavarjem na ta način, da ustanovi nov fond za splavarje. O tem novem, seveda centralističnem fondu, je razpravljala sestanek lesnih trgovcev v Mozirju dne 29. januarja 1939. Soglasno je sklenil sestanek, da predlagani fond v celoti in v podrobnosti odklanja, ker pomeni le novo obremenitev splavarjev, ne da bi jim kaj nudil.

Na podlagi tega sestanka je izdelalo Združenje trgovcev za sreze Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah naslednjo tehtno utemeljeno spomenico.

Spomenica združenja

Lesni trgovci-splavarji v srezu Gornji grad so že pred več leti ustanovili splavarsko zadrugo, ki pobira po zaupnikih od vsakega splava primeren prispevek. Nabrana vsota se porabi v prvi vrsti za plačilo stroškov komisije, ki jo pošlje vsako tretje leto sresko načelstvo, da pregleda vse vode v srezu, po katerih se splavlja les. Stroški te komisije znašajo vsakokrat do 6000.—. Nadalje plača zadruga tudi izdatke za čiščenje vodnih korit, ker se vsako leto in tudi večkrat pripeti, da povodnji nanesejo mnogo peska in kamena na razne kraje in te nasiplne potem ogrožajo redno plovbo splavov. So pa še drugi izdatki za razne potrebne naprave, ki so v prid vsem splavarjem.

Delovanje te zadruge, ki je v rokah praktičnih lesnih trgovcev samih, je seveda elastično in ni zvezano z nikakimi postranskimi stroški, tako da se vsak posamezen od splavarja pobrani dinar porabi tako koristno, kakor se mora porabiti denar, ki je s krvavimi žulji zaslužen.

Naše prizadeto članstvo je že naprej prepričano, da državna ustanova fonda za splavanje ne bo delovala tako elastično in tudi ne brez postranskih in praviloma nepotrebnih stroškov, ampak bo tudi tukaj, kakor povsod, predpisan čimbolj birokratičen postopek. Za vsako škodo bo potrebno za povrnitev vložiti prošnjo, pri kateri se bo v prvi vrsti gledalo na to, ako je po vseh predpisih točno kolkovana. Podatke v prošnji bo morala overoviti prav gotovo najprej občina in žandarmerija, nadalje bo predpisan komisijski ogled po sreskem načelstvu in najbrže še tudi po banski upravi in končno bo poslana še tudi od uprave fonda v Beogradu posebna komisija. Rešitev take prošnje se bo zavlekla najmanj pol leta in ne bo nič čudnega, ako bodo končno postranski stroški pregleda škode znašali več, kakor pa škoda sama.

Vsa prej omenjena procedura bo potrebna še prav posebno pri prošnjah za čiščenje vodnih korit, ki jih bo kaka povodenj s kamnom in peskom zasula. Razlika bo samo še v tem, da bo uprava fonda razpisala za čiščenje vodne struge predpisano licitacijo dela. Ker bo licitacija ob sebi umevno v Beogradu, se bo pripetilo, da bo za delo, ki ga sedanja splavarska zadruga opravi v dveh dneh, treba čakati celo leto preden bodo opravljene vse formalnosti. In končno se bo tudi pripetilo, da se tudi še po končanih formalnostih ne bo pričelo z odstranjevanjem ovir, kar je bilo po prošnji zaproseno, ker se bo medtem blagajna izpraznila za druge izdatke. V takem primeru bi pa utrpeli splavarji, ki bi radi ovire ne mogli splavljati lesa, ogromno škodo, katero bi jim gotovo nihče ne hotel povrniti. Ne

preostalo bi jim torej nič drugega, kakor da oviro z lastnimi izdatki odstranijo in da plačujejo še naprej tudi v novi fond, od katerega pa ne bi nič imeli.

Kakor že omenjeno se v okraju Gornji grad, ki pride zlasti v poštev kot splavarski okraj, pregledajo vsako tretje leto vse vode, po katerih se splavlja les, ter se pri tem ugotovijo nedostaki, ki jih je treba popraviti. Vse stroške za taka popravila pa krije že prej omenjena splavarska zadruga. — Eventualno škodo, ki jo posamezen splavar povzroči med potjo, mora itak iz svojega kriti ter je zelo dvomljivo, ako bi se take škode v bodoče poravnale po nameravnem fondu.

Opozarjamo vljudno tudi na to, da je popolnoma napačno mnenje, da je plovba lesa po vodi brezplačna. Ako upoštevamo že prej omenjene izdatke za sresko komisijo, ki znaša letno din 2000.—, je treba še posebej opozoriti tudi na takse, ki jih pobirajo rečne kapitanije v dolnjih mestih. Te takse so različne in se pobirajo v zneskih po din 1.— do din 5.— za m³. Vsa mesta in kraji pobirajo tudi pristojbine za pristanek splavov in to v znesku din 10.— za splav in dan. Mesto Beograd pa zahteva v ta namen celo din 20.— od dneva in splava, poleg tega pa pobira rečna kapitanija še po din 1.— od m³. Predpisano je tudi, da spremlja splave pri Beogradu motorni čoln, kar stane splavarja din 400.— do din 600.— za vsako vožnjo. Poleg prej omenjenih pristojbin pa zahtevajo mesta in kraji ob reki tudi posebno trošarino za tamkaj prodane splave, in sicer po din 5.— za vsak m³. Ako priračunamo še stroške za spremljevalce splavov, vidimo, da plovba po vodi ni mnogo cenejša kakor prevoz po železnici. Prištetih pa je treba še tudi velik riziko, zaradi škode, ki prav lahko zadene splavarja med potjo, ail pa takrat, kadar mu povodenj odnese pripravljene splave. Ves ta riziko pa tudi nameravana ustanova fonda ne bo ublažila, ker prej

omenjenih škod enostavno ne bo mogla iz fonda poravnati, ker bi bili v takem primeru prispevki tako visoki, da bi se splavljanje več ne izplačalo.

Popolnoma napačno je tudi mnenje, da bi se iz prispevkov v nameravani fond lahko regulirale tudi reke. Nemogoče je zahtevati od splavarjev tako visoke dajatve, da bi se krili tudi taki izdatki. Taka zahteva bi bila tudi naravnost krivična, saj se morajo regulirati tudi one vode, po katerih se les ne splavlja in niso za take izdatke predvideni nikakoli posebni prispevki. Splavljanje lesa vendar rekam prav nič ne škoduje, vsako poškodbo brega mora pa itak splavar iz svojih sredstev kriti.

Predlog omenja tudi, da bi se pobirala taksa za nameravani fond v minimalnem iznosu, to je po nekaj par od kilograma in m³ splavljenega lesa. Ako vzamemo za primer, da bi bil predpisan prispevek v iznosu po 5 par od kg, bi znašala dajatev za 1 splav okroglo din 250.—, ker moramo računati, da tehta 1 m³ ca. 500 kg in vsebuje splav vsaj 10 m³. Gorenji prispevek bi pa pomenil za lesnega trgovca že več kakor ves zaslužek.

V predlogu za ustanovitev fonda za splavarje se omenja tudi, da bi se plačevali iz fonda stroški za zdravljenje in za posmrtnine splavarjev. K temu pripominjamo, da so splavarji itak zavarovani pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Glede lesnih trgovcev samih pa je potrebno, da izda pristojno ministrstvo čimprej uredbo o obveznem zavarovanju trgovcev, katere uredba bi morala po zakonu biti že najmanj 5 let v polnem delovanju. Ni torej prav nič potrebno, iskati v tem vprašanju stranskih potov, ki niso z zavarovanjem v nikakij zvezi.

Upamo, da smo z gorenjimi pojasnili dovolj jasno utemeljili razloge za odklonilno stališče naših članov, trgovcev z lesom, glede nameravane ustanovitve fonda za splavanje.

Vsem onim podjetnikom pa, ki si niso znali dosedaj v tem vprašanju pomagati drugače, kakor da povsem nepremišljeno predlagajo ustanovitev fonda, pa svetujemo, da si na svojem območju ustanovijo splavarsko zadrugo po zgledu naših trgovcev in s to ustanovo jim bo mnogo več pomagano, kakor pa z državnim fondom.

Ustanavljanje fondov spada v ono znano šablono naše oficijalne gospodarske politike. Kako pa je ta šablona napačna, ne kaže morda noben primer tako drastično, kakor predlagani fond za splavanje. Izmisli si je mogel ta fond samo nekdo, ki vsega splavanja prav nič ne pozna, ki pa je zato tem bolj patentiran birokrat. Sama škoda bi bila od tega fonda — zato tudi proč z njim!

Priprave za drugi dravski most v Mariboru

Vprašanje kritja izdatkov že rešeno

Priznati je treba, da se zadnja leta v Mariboru zida v pospešenem tempu, da se nadoknadi, kar se je toliko let poprej na tem polju zamudilo. Naj omenimo le ureditev Glavnega trga, ki se je končala lani v pozni jeseni. Marsikaj se prav gotovo ne bi napravilo, če ne bi gospodarska kriza silila, da se zmanjša brezposelnost z javnimi deli. Brezposelnost je breme, ki povzroča skrb vsakemu samoupravnemu telesu. Dolžnost države, banovine in občin je, da store

vse potrebne korake, da se število brezposelnih zmanjša in da se jim omogoči zaslužek. Zato je doberšen del gradbenega programa, ki si ga je načrtala mestna občina mariborska, pripisati stremljenju po omiljenju brezposelnosti.

Poleg programa za postopno regulacijo mesta in zboljšanje prometnih potov in tržnice stoji v ospredju zanimanje vse javnosti mesta in okolice vprašanje drugega mostu preko Drave v Mariboru. Prvotno je mestni svet sklenil, naj

se most gradi kot podaljšek Kopališke ulice čez Dravo in bi se njegov konec na desnem bregu naslonil ravno na Tržaško cesto. Kasneje pa so to idejo opustili, ker je sedanji most preblizu, z novo zvezo pa bi se promet med industrijsko četrtjo Meljem in veliko okoliško občino Pobrežjem prav malo zboljšal. Zato so se sedaj odločili za staro varianto, po kateri naj bi se most gradil iz Melja kot podaljšek Kejžarjeve ulice do Pobrežja. Nadaljevanje proti jugu pa naj tvori nova cesta, ki naj bi na Teznu zavila v državno Ptujsko cesto. S to traso bi se razbremenila Tržaška cesta in državni most, Melje in Pobrežje pa bila zvezana po najkrajši poti.

Zadeva dozoreva hitro, kakor splošno mislijo. Vso akcijo je vzela banovina v roke in pod njenim vodstvom se vrše sedaj vse priprave za izvedbo načrta. Generalni načrti so že gotovi, sondiranje dna reke je Splošna stavbena družba izvršila že pred leti in napravila proračun. Stroški bodo znašali kakih 15 milijonov dinarjev. Vprašanje kritja je tudi že v načelu rešeno. Banovina bo najela potrebno posojilo in je pripravljena prispevati polovico k amortizaciji in obrestim posojila. Anuitete bi znašale nekako milijon dinarjev. Banovina plača letno po 500 tisoč dinarjev, mestna občina in okrajni cestni odbor po 200.000 dinarjev, ostanek 100.000 din pa drugi činitelji, t. j. država, industrija, ki bo imela od novega mostu največje koristi, ter okoliške občine, v prvi vrsti Pobrežje. Okolica morda ne bo dajala stalnih zneskov za anuitete, ampak le enkratne večje prispevke. Gradbeno ministrstvo je že dalo splošno dovoljenje za gradbo mostu.

Vse kaže, da vprašanje mostni-ne nikakor ne prihaja več v poštev. Ko je bil problem gradbe drugega dravskega mostu pred par leti zopet enkrat aktualen, je ministrstvo sporočilo, da izjemoma dovoljuje pobiranje mostnine, ki je bila malo poprej v Jugoslaviji odpravljena, ako se dravski most zgradi. Zadeva je zaradi gospodarske krize zaspala, sedaj pa ministrstvo sploh ni odgovorilo na vprašanje glede mostnine. Iz tega se more sklepati, da ministrstvo nikakor ne bo dovolilo pobiranje mostnine za porabo novega mostu v Mariboru in bo torej treba kriti anuitete edino le iz javnih sredstev.

Kakor zatrjujejo na poučenih mestih, je računati, da bo most najkasneje v petih letih gotov. Če seveda ne pride kaj vmes. A. B.

Znanja trgovina

Carinski oddelk finančnega ministrstva je izdal pojasnilo, da so rabljena kolesa, ki jih lahko uvozijo potniki kot prtljavo, carine prosta.

Uvozniki pomaranč, limon, citron, mandarink ter ekstraktov za strojenje kože morajo plačati funte, potrebne za plačilo tega blaga, po tečaju 280 din za funt.

Finančni minister je pooblastil Narodno banko, da sme kupovati devize po višjem tečaju za naslednje izvozne predmete: suhe višnje, deli zabojer pri izvozu v Palestino, vino, kamenje vsake vrste, cinkov oksid, vpojeno pohištvo, ogrodje in deli stolov za ležanje, leseni izdelki, papir vseh vrst, cigaretni papir, kamen in izdelki iz kamna.

V Jugoslavijo je prišla palestinska trgovinska delegacija, ki jo vodi inž. Hochfeld. Komisija je prišla v našo državo, da prouči možnosti za povečanje izvoza Jugoslavije v Palestino. Dobro bi bilo, da bi se tudi naši gospodarski ljudje potrudili, da bi prišli v stik s palestinsko delegacijo.

Naša delegacija za ureditev plačilnega prometa z Nemčijo je odpotovala v Berlin.

V italijanskem kliringu je izplačala Narodna banka dne 1. II. naznico s št. 612 z dne 18. I. 1939.

Nova argentinska koruza v Argentini notra na borzi po 6,25 pezo za stot. Cena za staro koruzo znaša 7,33 pezo.

Proizvodnja umetne svile na svetu je narasla od 1823 milijonov librov na 1900 milijonov librov v l. 1938.

Denarstvo

Vprašanje valorizacije zlate podloge Narodne banke

O potrebi valorizacije zlate podloge Narodne banke so začeli v zadnjem času razpravljati naši listi, ki tudi večinoma valorizacijo priporočajo. Tudi druge države so valorizirale zlato podlogo in pred kratkim je to storila Madžarska narodna banka ter s tem dosegla lep dobiček, ki je šel v korist države.

Naša Narodna banka izkazuje v svojih izkazih vrednost svojega zlata po starem tečaju, ko je veljal kg čistega zlata 37.736 din. Danes pa je vrednost zlata mnogo višja in bi veljal kilogram zlata po tečaju 1 funt = 258 dinarjev 61.700 din. To se pravi, da je dejanska vrednost zlata za 63% višja, kakor pa se uradno izkazuje. Od januarja 1935 dalje se v izkazih Narodne banke devalvacija dinarja deloma upošteva in se zlato podloga pri izračunavanju kritja cen po uradnem tečaju plus 8-5% premije. V bilanci in izkazih NB pa se ta premija ne upošteva. Celo zlato, ki ga je kupila NB po višji ceni, računa NB v svojih računih po stari ceni. Razlika med paritetno in dejansko ceno pa knjiži v postavki razna aktivna. Koliko danes te razlike znašajo, NB ne izkazuje.

Prej ali kasneje pa bo tudi NB morala valorizirati svoje zlate in devizne rezerve. Danes ima NB za okoli 1910 milijonov din zlata in za 588 milijonov din deviz izven podloge. Poleg tega pa ima NB še znatne zneske deviz in zlata, ki jih ne izkazuje ne v zlati podlogi in ne v devizah izven podloge, temveč so navedeni med raznimi aktivami. Po vsej verjetnosti je teh deviz in tega zlata za eno milijardo din. Če bi se izkazala zlata podloga NB po pravi ceni, bi ta predstavljala vrednost 3140 milijonov din, ne pa le 1910 milijonov din. Podloga NB bi bila torej 1200 milijonov din več vredna.

Treba pa je upoštevati, da je Narodna banka kupila mnogo zlata po ceni 50.000 din za kg zlata in bi se zato valorizacijski dobiček znižal od 1200 na 1000 milijonov din, od deviz izven podloge pa za 150 milijonov din, da bi ves valorizacijski dobiček znašal 1150 milijonov din.

Ta valorizacijski dobiček pa bi moral pripasti državi, ker ga je tudi samo država omogočila. Skupni državni dolg bi se s tem znižal od 2228 milijonov din na malo manj ko 1100 milijonov din.

Novi direktor deviznega oddelka Narodne banke

Izvršni odbor Narodne banke, v katerem še vedno ni nobenega Slovenca, je po poročilu »J. K.« sklenil, da se imenuje za direktorja deviznega oddelka Narodne banke g. K. Ljubisavljevič, dosedanjí direktor Izvozne banke.

G. Ljubisavljevič je že bil v Narodni banki šef deviznega oddelka. Pred tem je bil podravnatelj Trgovinske banke v Beogradu, sedaj pa je že dve leti direktor Izvozne banke v Beogradu.

Gospodarski krogi pozdravljajo imenovanje g. Ljubisavljeviča v trdnem prepričanju, da bodo odlej bolj upoštevane njihove upravičene zahteve. Saj je g. Ljubisavljevič strokovnjak, ki vse devizne probleme pozna in ki tudi ve, kako je trpel naš izvoz zaradi nevedno dovolj preudarnih deviznih predpisov.

URADNI TEČAJI ZA FEBRUAR

Finančni minister je predpisal za februar naslednje uradne tečaje:

1 napoleon	305
1 zlatna turška lira	346/50
1 angleški funt	238
1 ameriški dolar	50/50
1 kanadski dolar	50
1 nemška marka	14

1 zlot	9/60
1 belga	8/50
1 pengö	9
1 brazilski milreis	2/50
1 egiptovski funt	239
1 palestinski funt	238
1 urugvajski pezos	16
1 argentinski pezos	11
1 čilski pezos	1/20
1 turška papirn. lira	35
100 albanskih frankov	1600
100 francoskih frankov	135
100 švicarskih frankov	1150
100 italijanskih lir	232
100 nizozemskih gold.	2750

100 bolgarskih levov	44
100 romunskih lejev	32
100 danskih kron	1180
100 švedskih kron	1260
100 norveških kron	1200
100 pezet	150
100 drahem	39
100 češkoslov. kron	151
100 finskih mark	105
100 letonskih lat	790
100 iran. (perz.) rialov	110

Tem tečajem je že prištet pribitek (»prim.«).

Pooblaščen zavodi, ki hočejo kupčevati z devizami in valutami,

morajo do 15. februarja znova vložiti prošnje. Pogoje za te kupčije je letos Narodna banka nekoliko omilila. Le zakaj morajo denarni zavodi vsako leto na novo vlagati prošnje?

Upravni svet češkoslovaške poštne hranilnice je sklenil, da ugodi slovaški zahtevi, da se ustanovi na Slovaškem samostojna slovaška poštna hranilnica.

Po Belgiji sta začeli tudi Nizozemska in Švica izvažati svoje zlato v USA, da bi bilo tam varno shranjeno tudi za primer vojne.

njem členu omenjenega blaga carina 15% od pridobljene večje vrednosti predelanega blaga.

Kazen, o kateri govori § 169., je brez dvoma prestroga. Dogaja se namreč, da se določeno blago v nekem kraju vedno carini po isti stopnji. Če je dotični carinik premeščen, se lahko pripeti, da njegov naslednik carini isto blago po drugi, višji postavki, ker so morda tako prakticirali na njegovem prejšnjem službenem mestu. V takem primeru bi se zgodil prekršek in kazen seveda ne bi ostala. Ker so različna naziranja o uporabi carinskih postavk včasih neizbežna, zato naj se v takih primerih nikakor ne zahteva trikratna kazen, ampak le »do trikratne«, in to po okoliščinah, ki jih ugotove carinski organi. Pri tem je vedno treba upoštevati olajševalne okoliščine.

Gori omenjena kazen naj se v § 170. uporablja pri carinjenju blaga po vrednosti le tam, kjer se ugotovi, da je vrednost blaga potrjena.

V § 174. naj se navedeni rok podaljša »po poteku uradnega postopanja« še za tri mesece.

§ 207. našteva carinarnice, ki naj imajo značaj glavnih carinarnic. Kakor smo te dni že omenili, mariborske carinarnice ni med njimi, tako da bi imela poslej Slovenija le eno samo glavno carinarnico v Ljubljani. Zato se mora ta določba na vsak način spremeniti na ta način, da se ta člen razširi tudi na carinarnico v Mariboru, ki naj torej obdrži značaj glavne carinarnice.

Osnutek novega carinskega zakona

Spreminjevalni predlogi gospodarskih korporacij v Mariboru

Finančno ministrstvo je po dolgem proučevanju izdelalo osnutek novega carinskega zakona, ki naj nadomesti dosedanje predpise, ki v glavnem izvirajo še iz predvojne dobe in so bili ustvarjeni za takratno malo Srbijo, z novimi, duhu časa in novim razmeram ustrežajočimi določbami. Ta osnutek je bil dostavljen gospodarskim korporacijam, ki so ga proučile in večinoma že zavzele do načrta svoje stališče.

V Mariboru so gospodarska predstavništva dolgo pretresala vsako poedino določbo in so končno prišla do ugotovitve, da je načrt novega zakona neprimerno boljši kot dosedanjí, da pa vsebuje precej določb, ki ne ustrezajo duhu časa in našim gospodarskim razmeram ter so naravnost kvarne za gladko in nemoteno poslovanje in odpravo blaga. Gospodarski krogi predlagajo zato svoje spreminjevalne predloge ter žele, da se neprimerna mesta v osnutku spremenijo, preden se besedilo zakonskega načrta dokončno redigira in pripravi za sprejem v skupščini in senatu. V naslednjem navajamo nekaj glavnih določb, glede katerih žele gospodarski krogi v Mariboru spremembe v navedenem smislu.

V § 49. osnutka je po mnenju gospodarskih krogov rok za povrnitev pomotoma ali neumestno plačanih carinskih pristojbin vsakakor prekratek. Zato ga je treba podaljšati od 6 mesecev, o katerih govori predlog zakona, na eno leto, počenši z dnem, ko so bile pristojbine plačane.

Roki za zastarelost, o katerih govori § 51., so predolgi. Ta določba naj se popravi v tem smislu, da zastara vsaka terjatev, ki jo ima carinarnica do carinskih obveznikov, že v treh letih.

Določbe § 53. so prav za prav že predpis o postopku, ki se pa obravnava na podlagi zakona. Postopek bi bilo popraviti v tem smislu, da je prenakazovanje blaga drugi carinarnici mogoče le s spremnico (popratnico). To je potrebno, da se postopek, ki je sedaj preveč kompliciran, kolikor mogoče poenostavi.

Določba § 112. je vsakakor prestroga, ker kratkoma izključuje vsako možnost pritožbe proti komisijski oceni. Zato naj se ta določba popravi tako, da ima carinski obveznik pravico zahtevati drugo komisijo, pri čemer obdrži pravico pritožbe.

V § 128. naj se uvoz za »negotovo prodajo« (neizvesnu prodajo) dovoli za vsako blago, v kolikor se da njegova istovetnost ugotoviti z označenjem, in to brez posebnega dovoljenja finančnega ministrstva. Izvzeti naj bodo le trošarinski predmeti.

Glede § 130. bi bilo pripomniti, da je rok za vrnitev blaga, ki je bilo uvoženo za »negotovo prodajo«, mnogo prekratek, posebno ker gre kot tako v razne, morda celo zelo oddaljene države. Zato naj se ta rok podaljša na eno leto. Dana pa mora biti možnost, da se s posebno prošnjo rok podaljša še za

eno leto, ako se za to navedejo tehtni razlogi.

§ 140. naj se spremeni v tem smislu, da se blago, uvoženo za »negotovo prodajo«, lahko vrne brez poprejšnjega odobrenja finančnega ministrstva preko vsake carinarnice, če je o tem obveščena uvozna carinarnica in ta na to pristane.

Pogosto dela ministrstvo velike težave in se dogaja, da tudi v nujnih in utemeljenih primerih ne dovoli izvoza blaga za »predelanje, popravilo, obdelanje in dodelanje«. Zato naj se določba določba v § 147. spremeni v toliko, da ministrstvo za finance dovoljuje izvoz blaga v omenjene svrhe, če to predlaga pristojna gospodarska zbornica. V primeru potrebe naj zbornica predloži zadevo strokov-

njakom, ki naj se potem izjavijo, ali je »predelanje, popravilo, obdelanje ali dodelanje« v naši državi mogoče ali ne. Zbornica predlaga izvoz takega blaga seveda le v drugem primeru (če se pri nas ne more predelati itd.), nakar izda finančno ministrstvo potrebno dovoljenje.

Glede § 148. je zopet treba ponoviti staro dejstvo, da nikakor ni v interesu našega gospodarstva, da izvažamo surovine ali polizdelke, da pa uvažamo isto blago predelano. Zato naj se ta člen osnutka spremenijo v toliko, da se smejo surovine ali polfabrikati izvažati le, če jih ni mogoče predelati doma.

§ 149. naj se spremeni tako, da znaša pri zopetnem uvozu v prejš-

Pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja

Pred kratkim je izšel pravilnik o človekoljubnih ustanovah, podpisan od ministrstva za trgovino in industrijo, ki vsebuje bistvene spremembe dosedanjih pravil raznih človekoljubnih ustanov.

Omenjeni pravilnik je zelo obširen, zato podajamo pojasnila in ugotovitve samo k nekaterim členom, ki so za razne dobrodelne ustanove bistvenega pomena.

V tem pravilniku je predvideno, da lahko obdrži svoj dosedanjí dokladni sistem, oziroma naknadno predpisovanje članskih prispevkov le one dobrodelne ustanove, ki imajo le do 500 članov, ki izplačujejo posmrtnino, katera sme največ znašati 2000 dinarjev ter poslujejo v območju enega sreza. Humanitarne institucije bodo silno prizadete s to cit. določbo, ako bi ta pravilnik ostal v veljavi; kajti mnogo dobrodelnih ustanov obstoji že več desetletij ter so njihovi člani vplačali na prispevkih že precej več kot 2000 din. Sicer pa posmrtnina v znesku 2000 din ne pomeni bogve kako izdatno pomoč svojcem umrlega očeta-rednika, ker nastanejo poleg pogrebniških stroškov tudi razni drugi stroški (računi zdravnikov, žalna obleka itd.).

Dobrodelne institucije, ki imajo več kot tisoč članov ali, ki izplačujejo posmrtnino, ki znaša več kot 2000 din, pa morajo uvesti kapitalni sistem po starosti članov, in sicer na dobo po 10 let. Kapitalni sistem pomeni, da je treba prispevke plačevati mesečno ne oziroma se na število smrtnih primerov. Toda tudi te ustanove ne smejo izplačevati za eno posmrtnino več ko 5000 din. Po določbah pravilnika pa morajo vse dobrodelne ustanove, ki imajo več ko tisoč članov in ki izplačujejo posmrtnino, ki znaša več ko 2000 din, vpejati matematične rezerve, katere obresti morajo znašati ravno toliko, kolikor znašajo skupno letna izplačila na posmrtninah. Če n. pr. kaka taka ustanova izplača letno na posmrtninah recimo 500.000 din, bi obresti matematične rezerve morale znesti ravno toliko, kar pomeni, da bi dotična dobrodelna ustanova morala imeti matematično rezervo, katere glavnica bi znašala 10 milijonov din. Ker pa večina dobrodelnih ustanov posluje na bazi dokladnega kritja, zato ne morejo imeti takih rezerv, torej bi jih šele morale zbrati od članov, in sicer kot določa pravilnik najkasneje v štirih letih. Če bi se ti prispevki plačali za matematično rezervo, bi člani mnogo več plačali na prispevkih, nego znaša določitev glede višine zneska posmrtnine. Skratka: uvedba matematičnih rezerv po netto metodi je za dobrodelne ustanove nemogoča in pomeni za nje smrt.

Tudi določba, da se ne smejo pridobivati novi člani po akvizitirjih, je za vse institucije škodljiva. V pravilniku je še vse polno drugih določb, ki nikakor niso v korist in zaščito človekoljubnim ustanovam.

Razne dobrodelne ustanove, ki poslujejo po svojih dosedanjih pravilih in na osnovi dokladnega kritja, so pokazale zelo lepe, naravnost odlične uspehe. Te pa so dosegle, ker delujejo vestno in točno, pošteno brez vseh spekulacij in ker člani uprave opravljajo svoje odgovorno in pošteno delo brez vsakih honorarjev. Vse te ustanove so si zaradi svojega idealnega, dobrodelnega in nadvse poštenega dela pridobile splošen ugled in nekatere njih poslujejo v splošno zadovoljstvo članov že 40 in celo 70 let. Tako Učiteljska zadruga, Društvo grafičarjev kakor tudi razne druge organizacije! (Združenja trgovcev itd.)

Skoraj vse ustanove človekoljubnega značaja so zato začele akcijo, da se njihovo poslovanje pusti na dosedanjí osnovi, ker se je izkazalo njih poslovanje sto odstotno kot varno in uspešno. Protest je upravičen tudi zato, ker so z določbami omenjenega pravilnika prizadeti interesi nad 100.000 članov (z družinskimi čla-

ni nad 400.000 oseb) samo v Sloveniji. Temu protestu, odnosno tej akciji sta se pridružile tudi Trgovska samopomoč v Mariboru in »Pomoč« v Ljubljani.

Čuditi se moramo, kako je v naši državi sploh možno, da se takim socialnim-humanitarnim institucijam delajo ovire in težkoče, ko so državi le v korist, predvsem pa občinam. Kolikokrat bi morala občina prevzeti na svoja ramena stroške za pogreb in drugo, če ne bi bilo teh dobrodelnih ustanov, ki skrbijo za pogreb, poleg tega pa še tudi svojcem umrlega dajo podporo za prvo silo.

Nikakor ne zadostuje, da proti temu pravilniku protestirajo samo dobrodelne ustanove, temveč naj bi se za to stvar zavzeli vsakogar tudi naši poslanci in umevno tudi občine, posebno ker gre v danem primeru za zneske, ki si jih je mali — reven človek pritrgal od ust, pa naj si bodo to učitelj, upokojenec, delavec, reven trgovec ali ubogi obrtnik.

Vse druge države skrbijo za to, da se socialno skrbstvo kolikor mogoče dviga in izpopolni, da se tako zamore po razpoložljivih gmočnih sredstvih pomagati revnim slojem, zato tudi naša država ne sme storiti kaj takega, kar bi bilo v škodo našemu malemu človeku.

Končno bi še omenili, da vršijo dobrodelne ustanove zavarovanje, ki je povsem humanitarnega značaja ter torej nima nikakega pridobitvenega značaja, najmanj pa spekulativnega, ker bazira na medsebojni pomoči. Zato smo mnenja, da se mora uredba o nadzoru zavarovalnih podjetij z dne 1. marca 1937 spremeniti v toliko, da izpadejo iz uredbe ustanove človekoljubnega značaja ter se dodelijo ministrstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje.

Dobrodelne ustanove se ne branjajo nadzorstva države in nanj pristajajo, vendar pa to ne sme pomeniti povečanja njih režijskih stroškov.

Davčni svetovalec

Neizterljive obresti trgovskih terjatev

Gosp. I. S. v št. V. — Imate več terjatev iz trgovskega poslovanja, za katere niso dogovorjene in tudi dejanski ne prejimate nikakih obresti. Nekatere od njih so zemljeknjižno zavarovane. Pri teh je sicer vključena zakonita obrestna mera, vendar tudi teh obresti niste nikdar prejeli. Na obresti v obče ne reflektirate, zadovoljni bi bili, če bi dobili plačan kapital. Prosite pojasnila, ali je pravilno, da morate plačati od teh obresti rentni davek.

Odgovor:

Obresti trgovskih terjatev, ki niso zemljeknjižno zavarovane, po čl. 61. zakona o neposrednih davkih niso zavezane rentnini. Toda zakon veže to davčno prostost na pogoje, da so obresti kot dohodek prijavljene za pridobitno, to je da prijavite dohodek po trgovskih knjigah in dokazate, da so obresti vsebovane v prijavljenem dohodku. Ako pa ne prijavite dohodkov po trgovskih knjigah in sklepnih računih, potem so obresti brez nadaljnjega tudi od trgovskih terjatev zavezane rentnemu davku.

Rentnemu davku podlegajo dalje brez izjeme tudi zavarovane terjatve, četudi izvirajo iz trgovskega poslovanja, ker se, če so zavarovane, ne morejo več smatrati za trgovsko terjatev, za katero je plačana pridobitina.

Načelno je za davčno dolžnost irelevantno, ali je kdo obresti prejel ali ne. Po čl. 68. navedenega zakona se v dolgovnih razmerjih jemlje dohodek v višini, določen z listino, ne glede na to, ali ga je upnik prejel ali ne. Če dohodek ni določen z listino in se tudi ne da ugotoviti, se smatra za dohodek 6 odstotkov na leto, ako pogodbenik v odmernem ali v pritožbenem postopku ne dokaže kaj drugega. Zakon predpostavlja, da se vsak dolg obrestuje. Zato se tudi za vsak dolg ne glede na to, ali so bile obresti plačane ali ne, predpiše rentni davek.

Vendar pa dopušča to načelo tudi izjeme. Ako je dolg brez obresti in se to v dolžnem pismu ali kakki drugi listini, ki ga nadomešča, izrečno označi, potem se upnik ne more obremeniti z rentnim davkom. Po čl. 60. navedenega zakona se obdačuje dohodek, a če takega dohodka ni, potem odpade tudi obdačba. Člen 68. nav. zakona ima namreč v mislih obdačenje dohodka po listini, v kateri ta dohodek samo ni označen, dejansko pa obstoji. Upnik, ki ni dobil onih obresti, na katere ima pravico, mora torej ne glede na to, da teh obresti ni dobil, plačati za nje rentni davek.

Izjemo tvori določilo § 46. zakona o proračunskih dvanajstih 1935/36, ki je še vedno v veljavi. Po tem določilu je mogoče odložiti odmero rentnine za primer, da upnik dolžnih obresti ni mogel izterjati. Ta ugodnost je pa vezana na sledeče pogoje: a) da upnik svojo terjatev prijavi v redni davčni prijavi za rentnino, b) da dokaže, da od dolžnika prijavljenih obresti ni mogel izterjati. Kakšni naj bodo ti dokazi, ne omenja niti zakon, niti pravilnik. Na podlagi odloka finančne direkcije v Ljubljani z dne 12. marca 1934, št. 1159-III ex 1934. bi za dokaz zadostovalo potrdilo Društva industrije in veletrgovcev v Ljubljani, kjer pa to društvo pri izterjavanju obresti ali dolga ni sodelovalo, bi bilo treba predložiti dokaze po zakonu o občem upravnem postopku. Najenostavnejše bi po našem mnenju bilo sklicevanje na uradne sodne spise. Kjer pa takih ni, bo zadostovalo potrdilo občine, v kateri dolžnik stanuje. Potrdilo občine pa mora biti kolkovano, radi česar se cela procedura izplača

samo pri večjih zneskih, drugače so pa koliki za taka potrdila večji kot davek.

Radi kalkulacije v tem pogledu navajamo, da znaša rentni davek

z dokladi vred približno 30 do 40 odstotkov prejetih obresti. Izmera se ravna po višini doklad, ki so v različnih občinah različne. — Če se take obresti, za katere

je bila odmera odložena, pozneje vendarle prejmejo, jih je treba prijaviti davčni upravi v roku 15 dni po prejemu.

Trgovskemu naraščanju!

Za vse se treba zanimati!

Dober trgovec se mora zanimati za vse. Kajti čim več stvari pozna, tem lažje bo tudi imel uspeh v poslovanju. Tem lažje pa si bo mogel tudi pomagati v stiski in našel bo možnost za uspeh celo tam, kjer se drugemu o možnosti uspeha niti ne sanja.

Seveda pa je glavno, da pozna trgovec dobro svojo lastno stroko. Ta je vedno prva in najvažnejša. V lastni stroki strokovnjak, a kljub temu se po možnosti zanimati za vse druge stroke, pa tudi za vse panoge javnega življenja.

Zlasti pa je to važno za trgovski naraščaj in za trgovske pomočnike. Ti se udeležujejo predvsem kot prodajalci. Ena prvih prednosti dobrega prodajalca pa je, da se more razgovoriti z odjemalci. Dostikrat nanese prilika pogovor tudi na druge stvari, ki niso v direktni zvezi s kupčijo, ki pa odjemalca živo zanimajo. Če vidi odjemalec, da se more s prodajalcem pomeniti tudi v tej stvari, dobi vanj zaupanje in mogel bo skleniti kupčijo, ki je sicer najbrže ne bi sklenil. Dobra beseda dobro mesto najde. Zato je važno, da ima prodajalec večji horizont, da se more razgovarjati z ljudmi o vsem mogočem. Zato: zanimati se treba za vse.

Odprto pa je treba v zvezi s tem povedati tudi to, da nastaja nevarnost, da postane tisti, ki se zanima za vse stvari, zelo površen in da ne obvlada nobene stvari dobro. Zato smo poudarili, da je prvo temeljito poznati lastno stro-

ko. In zato treba na temelju tega znanja zidati dalje ter se dobro zavedati, kaj zna kdo res dobro, kaj pa je le na pol slišal. Zato se mora človek naučiti, da govori le o stvareh, ki jih dobro pozna, da pa zna o drugih stvareh dobro poslušati. Mnogi so zadovoljni tudi s tem, da dobe zvestega poslušalca. Tudi na to treba misliti.

Življenjska izkušnja pa tudi uči, da si mnogo lažje pridobi zaupanje odjemalca trgovca, ki je znan kot izobražen človek. Zato tudi vidimo, da zlasti ljudje na deželi od trgovca vedno pričakujejo novic in da je za mnoge mnenje trgovca odločilno. To je tudi naravno. Trgovina je v stiku z velikim življenjem in del tega velikega življenja pade tudi v malo podeželsko trgovino. To veliko življenje privlači ljudi, da hočejo vedno kaj zvedeti o tem življenju. In zato je treba, da ima trgovec vedno odprte oči, da se zanima za vse, da je vsaj rahla vez med velikim življenjem in svojim malim odjemalcem.

Uspešen trgovec mora iti vedno s sodobnim življenjem. Že zato mora veljati njegovo zanimanje vsem pojavom življenja, zato ne sme zakrkniti, zato mora biti vedno pripravljen, da vsako novost zagradi in jo za sebe in svoje podjetje izkoristi.

Zanimati se za vse, to se pravi, biti vedno pripravljen za posel, biti dober trgovec, ki je vedno na svojem mestu. Kdor dela tako, temu je uspeh zagotovljen.

Praktični nasveti

Kako treba postopati z muhastimi odjemalci

Vsak trgovec ima vsakovrstne odjemalce in tako tudi muhaste, ki so dostikrat velika nadloga, ki pa so vseeno odjemalci in jim je treba zato tudi kljub vsem njihovim sitnostim dobro postreči. Najboljše sredstvo proti muhastim odjemalcem je potrpežljivost ter trdno prepričanje, da razpolagamo z zadostnim znanjem, da jim moremo prav dobro postreči. Čim bolj slabe volje je stranka, tem boljše mora biti prodajalec. Ni sicer vedno lahko tako postopati, toda uspeh trgovine to zahteva. Uspeh trgovine pa je prvo!

Predvsem pa ne sme prodajalec misliti, da veljajo sitnosti stranke ali njena slaba volja njemu osebo. Bogzna zaradi katere stvari se je stranka ujezila in sedaj raztrsa svojo jezo. Prav mogoče je, da se je stranka ujezila zaradi slabe postrežbe v drugi trgovini. Ta slaba volja pa bo odjemalca skoraj gotovo kmalu minila, če bo dobro postrežen, če bo dobil to, kar išče, ali če se mu bo dal vsaj nasvet, kje dobi zaželeno, ali če se mu pravilno svetuje, na kaj naj pri nakupu pazi. Zato je strokovno znanje vedno potrebno.

Sicer pa je najbrže že vsak prodajalec sam spoznal, da slaba volja odjemalca hitro zgine, če se mu postreže z veselim obrazom in z dobro voljo. V Ameriki, kjer je trgovsko življenje na višku, je zato nepisan zakon za slehernega poslovnega človeka, da je vedno nasmejanega obraza. Nikdar ne vidite ameriških poslovnih ljudi fotografiranih, ne da bi bili vesela obraza. Pri tem pa nikakor ni treba, da bi se moral prodajalec ponižati. Na svoje človeško dostojanstvo ni treba pozabiti in če bi se našel odjemalec, ki misli, da je našel na prodajalca, ki ga more poljubno šikanirati, potem

mu je treba na vljuden, a dostojanstven način zmoto pojasniti.

Dostikrat pa se tudi zgodi, da se en prodajalec nikakor ne more sporazumeti s stranko, dočim se drugi zelo lahko. Zato je priporočljivo, da se prodajalec, če vidi, da nikakor ne more ustreči neki stranki, umakne drugemu prodajalcu ali še bolje, da poseže vmes sam šef. V skupnem razgovoru se bodo najbrže premagale tudi zadnje težave.

Muhasti odjemalci so križ, morejo pa postati tudi najbolj zvesti in sčasoma tudi prijetni odjemalci. To pa zavisi od spretnosti, s katero jim postrežejo prodajalci.

Tudi dražji predmeti se dobro prodajajo

Neki trgovec s pisalnimi potrebščinami je na naslednji način uspešno propagiral svoje blago po mestu. Pisal je članicam dameškega kluba, da je prejel posebno eleganten in moderen pisemski papir, ki je sicer nekoliko dražji, ki pa je zato nekaj izrednega. Vselej, kadar je razposlal to pismo, je dosegel dober uspeh. Njegova presoja ljudi je bila pravilna. Ljudje ne varčujejo, kadar hočejo poudariti svojo osebnost. Ne samo pri pisemskem papirju, tudi drugod se more to preizkusiti.

Kdo je spreten zastopnik firme

Neki ameriški list je zahteval od prodajalcev, da se ravna po naslednjih pravilih:

Ne prepiraj se, temveč opiši blago!

Nikdar ne reči novemu odjemalcu, da se moti.

Nikdar ne zastavi odjemalcu vprašanja tako, da bi moral odgovoriti z »Ne«.

Ne govori slabo o izdelkih dru-

gih firm, temveč le o prednostih svojega blaga.

Ne govori o ceni, temveč le o kakovosti, pa čeprav bi bila cena nizka!

Ne omalovažuj blaga, ki ugaja kupcu, ker je ta na svoje mnenje ponosen in bi ga samo po nepotrebnem razžalil.

Ob deževnih dneh ne lenari, ker so takšni dnevi za obiske še zlasti pripravi.

Mednarodni borzni indeksi

Napeta zunanepolitična situacija je zelo močno vplivala na velike svetovne borze. Ponekod so tečaji prav znatno padli. Sploh pada že vse letošnje leto mednarodni borzni indeksi. Proti koncu leta 1937. se je po silnem padcu ob gospodarski krizi popravi že toliko, da je dosegel 62-70% tečaja v letu 1927. Nato se je še nekaj dvignil, po septembrski krizi pa je začel padati ter je znašal 31. 12. 1938 62,1, 7. 1. 1939 61,5, 14. 1. 60,5, 21. 1. 59,7 n 28. 1. le še 57,3%. Kako so se gibal tečaji na posameznih borzah kažejo naslednje številke:

Koncem 1927	= 100%	14. 1.	21. 1.	28. 1.
		1939		
London	59,2	58,7	55,7	
Pariz	55,9	55,4	50,7	
Berlin	47,7	48,1	48,3	
Milan	121,3	121,7	119,6	
Curij	58,9	58,0	56,2	
Bruselj	38,2	36,1	32,4	
Amsterdam	53,8	51,3	50,5	
Stockholm	26,8	26,6	25,0	
New York	82,5	81,4	77,3	

Doma in po svetu

Romunski zunanji minister Grigoriu Gafencu je prišel v Beograd, kjer je bil dva dni ter imel več sestankov z min. predsednikom dr. Stojadinovićem ter bil tudi ponovno sprejet od kneza-namestnika Pavla. Namen njegovega prihoda ni nobena tajnost. Gre za to, da pride s posredovanjem Italije in Jugoslavije do zblizanja med Madžarsko in Romunijo. Končno so tudi Madžari spoznali, da njih aspiracije na romunsko ozemlje ne morejo imeti nobenega uspeha. Zato so se zadovoljili s tem, da se zagotove nacionalne pravice madžarski narodni manjšini v Romuniji. Na to je Romunija tudi takoj pristala in je ustanovila celo posebno drž. podtajništvo za narodne manjšine. Nadalje je dovolila, da se more vsa madžarska narodna manjšina celotno organizirati v enotni madžarski stranki z imenom »Narodni preporod«. Da je bila madžarska narodna manjšina s temi ukrepi romunske vlade zadovoljna, se vidi tudi iz tega, ker je vsa madžarska manjšina vstopila v novo enotno romunsko državno stranko. Priprave za prijateljski sporazum med Madžarsko in Romunijo so bile torej na dobri podlagi in zato je naravno, da se je končalo potovanje ministra Gafencu v Beograd s popolnim uspehom.

O obisku min. Gafencu je bil izdan uradni komunique, ki naglašja, da sta ministri Gafencu in dr. Stojadinović razmotrila vsa vprašanja, ki zanimajo Romunijo in Jugoslavijo ter ugotovila popolno skladnost naziranj obeh vlad ter obojestransko pripravljenost, da se še nadalje ohranijo tesni stiki, ki vežejo obe prijateljski in zavezniški državi. Istočasno pa sta tudi ugotovila, da je želja obeh vlad, da se doseže tudi z ostalimi sosednimi državami dobro sosedstvo, ki naj sloni na miroljubnem in tvornem sodelovanju.

Zun. minister Gafencu je nato v posebni izjavi novinarjem ta uradni komunique še bistveno izpopolnil, ko je dejal, da so veljali njegovi razgovori z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem zlasti naslednjim štirim točkam: 1. splošnemu političnemu položaju v Ev-

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni

ROGAŠKI SLATINI

ropi ter je bila v tem pogledu ugotovljena med obema popolna soglasnost. 2. podonavskemu vprašanju in odnosom balkanskih držav. Sklenila sta, da se stori vse potrebno, da se postavijo ti odnosi na trdno podlago. 3. Nadalje sta razpravljala tudi o odnosih med Romunijo in Jugoslavijo, ki so tako trdni, da jih noben nov položaj ne more spremeniti. 4. Razpravljala sta tudi o gospodarskih zadevah. Zaradi večjega zblizanja med obema državama sta sklenila, da se napravi velika avtomobilska cesta od Jadranskega do Črnega morja. Cesta bi šla iz Trsta skozi Postojno, Ljubljano, Zagreb in Beograd v Bukarešto in nadalje v Konstanco ob Črnem morju.

Romunski ministrski predsednik je izvršil manjšo rekonstrukcijo svoje vlade.

Kmetijski minister je podpisal po zaslisanju Glavne zadrugne zveze pravilnik o porabi sredstev fonda za podpiranje zadrugništva. Podpore se bodo dajale zvezzam za revizije zadrug, nadalje produkcijskim zadrugam, za zadrugni pouk ter za zadrugno banko, ki se bo ustanovila.

Po daljši in težki bolezni je umrl v Beogradu demokratski voditelj Kosta Timotijević, bivši večkratni minister. V vsej srbski politični javnosti je užival velik ugled.

S 4. nadstropja je skočil na ulico, kjer je mrtev obležal, bivši šef-zdravnik na Topolščici dr. Savič. Za njim je skočila skozi okno še njegova dolgoletna asistentka dr. Marija Kučera. Tragična smrt slovečega in idealnega zdravnika je vzbudila po vsej državi največje sočutje.

Delegacijo jugoslovanskih bojnikov je sprejel v avdienci tudi italijanski kralj.

Gledališki teden je priredilo dramsko gledališče v Ljubljani v proslavo 20letnice, odkar ima slovenska drama svoje poslopje. Istočasno bo ljubljanska drama tudi proslavila dvajsetletnico smrti Ivana Cankarja. Upati je, da se bo slovensko občinstvo v velikem številu udeležilo te proslave.

Društvo »Vodnike« v Sp. Šiški je začelo akcijo za odkup Vodnikove rojstne hiše, znane pod imenom »Pri kamniti mizi«.

Prosvetna uprava je izdala odlok, da profesorji ne smejo več voditi francoskih tečajev na šolah, čeprav je svoje dni te tečaje toplo priporočala.

Francosko-jugoslovanska kmetijska zbornica se je ustanovila v torek v Beogradu.

Orožniško patroljo petih orožnikov, ki je hotela prijeti neke osebe, ki so se pregrešile proti nekemu zakonu, je napadla skupina kmetov v vasi Benkovac v krapinskem okraju. Orožniki so morali uporabiti strelno orožje ter sta bila dva napadalca ranjena. Tri napadalce so orožniki aretirali, ostali pa so se razbežali.

Predsednik Pokojninskega zavoda dr. Mišavec je bil te dni v Splitu, kjer je delal na to, da pride pri volitvah v PZ do sporazuma med delodajalci in delojemalci.

Francoska vlada se je začela pogajati z vlado gen. Franca zaradi vzdrževanja španskih beguncev. Gen. Franco je odgovoril, da je pripravljen podpirati španske begunce, zahteva pa jamstvo, da se bodo živila v resnici razdelila le med begunce ter da jih ne bodo dobile republikanske čete.

Turške oblasti so dovolile večjemu številu nemških Židov, da zaprosijo za turško državljanstvo.

Irskim teroristom je prišla angleška policija ponekod na sled. Tako so bile v Liverpoolu številne hišne preiskave ter je pri tem našla policija velike zaloge orožja, municije in razstrelivnih snovi.

Dunajska lista »Neue freie Presse« in »Neues Wiener Journal« sta prenehala izhajati in se združila z listom »N. W. Tagblatt«.

Blizu Čakovca so prijeli obmejni carinski organi madžarske Žide, ki so skušali vtihotapiti v našo državo za 8 milijonov pengov raznih valut. Osem oseb je bilo aretiranih. Denar so oblasti zaplenile, prav tako avtomobil, v katerem so skušali pretihotapiti valute in devize.

Materijalna škoda zaradi potresa v državi Chile se ceni na eno milijardo pezet.

Trgovci! Visok zaslužek!

V Vašem lastnem interesu je, da v Vaši trgovini forsirate prodajo „AGA“ za masažo s smrekovim ekstraktom. — Nudim Vam najvišji možni zaslužek in posebna novoletna darila

Zahtevajte cenik!

„AGA“ za masažo

Samoprodaja za dravsko banovino

Dolinšek Vitomir

Celje

POSODILA

različna, proti
primernemu jamstvu
preskrbim
hitro in strogo kulantno

RUDOLF ZORE, Ljubljana

GLEDAŠKA ULICA 12
Telefon 38-10 Znamka 3 Din

Že v 24 urah

barva, plesira in
mišna snazi
obleke, klobuke
itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovr-
nike in manšete. Pere, suši, monga in
lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Gozdno bogastvo Podkarpatske Ukrajine.

Po podatkih lista »Berliner Börsenzeitung« se cenj gozdno bogastvo Podkarpatske Ukrajine na 610.000 ha. Glavni gospodarski panogi te pokrajine sta v prvi vrsti gozdarstvo in živinoreja. Od gozdov odpade 67,6% na bukev, 22,23% na iglasto drevje in 10% na druge vrste lesa. Največji lastnik gozdov je država, ki je lastnica 377.161 ha. Občine imajo le 17.370 ha, cerkve 2.450 ha, v zasebni lastnini pa je 186.000 ha. Ostanek pripada raznim občinskim podjetjem. Od vse gozdne posesti odpade 120.000 ha na več ko 100 let stare gozdove, 165.000 ha na gozdove stare od 60 do 100 let in ostanek na manjše gozdove.

Radio Ljubljana

Sobota dne 4. februarja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura. Povest v nadalj. — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Beseda k prazniku (F. S. Finžgar) — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Bučar: »Smuk-smuke, veselo igra z godbo in petjem. Sodelujejo člani rad. igr. družine in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja dne 5. febr. 8.00: Golobč Rudolf igra na harmoniki — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Radijski šramel — 10.00: Verski govor (dr. Gvido Rant) — 10.15: Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava — 11.00: Godba gre-

nadske garde igra (plošče) — 11.30: Koncert. Sodelujeta zbor Grafike in radijski orkester — 13.00: Napovedi — 13.20: Operni dvospevi ob spremljevanju klavirja. Pojeta Jože Gostič in Marjan Rus, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 17.00: Gospodarska navodila in tržna poročila — 17.30: Revček Andrejček, ljudska igra (člani radijske igralske družine) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Samospevi Toneta Petroviča, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 20.30: Radijski orkester — 21.15: Violinski koncert prof. K. Rupla, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek dne 6. febr. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zdravstvena ura: Mladenič in mladenkam na pot (dr. Anton Breclj) — 18.20: Plošče — 18.40: Melodije Paglovčeve pesmarice iz l. 1733 (dr. Josip Ce-

rin) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Rezervirano za prenos — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emona.

Sejmi

5. februarja: Sv. Peter pod Sv. gorami;
6. februarja: Novo mesto, Dobrna, Ormož, Murska Sobota;
7. februarja: Metlika, Gornji Logatec, Ormož, Ptuj, Dolnja Lendava;
8. februarja: Celje, Ptuj;
9. februarja: Grahovo, Mengeš, Zagorje ob S., Pilštanj, Slov. Konjice, Turnišče;
10. februarja: Maribor, Sv. Jurij pri Celju-okolj;
11. februarja: Brežice, Celje, Trbovlje.

St. 1162/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 22. februarja 1939. neposredno pismeno pogodbo za dobavo 105 ton la portlandcimenta. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik v Velenju
dne 28. januarja 1939.

St. 1315/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 22. februarja 1939. neposredno pismeno pogodbo za dobavo razne pločevine, črne, pocinkane, cinkove in bakrene. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik v Velenju
dne 30. januarja 1939.

TRGOVCI!

Damske in otroške predpasnike
od navadnih do najfinejših kva-
litet izdeluje na veliko tvrdka

F. I. GORIČAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 29

Izvrsten kroj, lepi vzorci! Zahtevajte ponudbe!

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2

Telefon 21-49

Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo

Stare in nove vloge izplačuje brez
vsake omejitve

Obrestovanje vlog od **4%** do **5%**

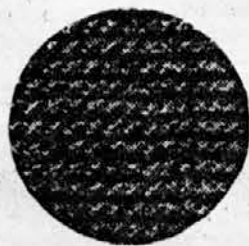
JUGOČESKA

Jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d.

K R A N J

Proizvaia:

barvano in
tiskano blago
iz bombaža in
umetne svile

Zahtevajte proizvode
te domače tvornice!

Svilene rute

na debelo pri

FRANC DOBOVIČNIK, Celje

Lipski pomladni sejem 1939

Začetek: 5 marca

60% popusta na nemških
železnih, znatni popu-
sti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:
Zvanični biro lajpciškega sejma,
Beograd, Knez Mihajlova 33/1.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana,
Tyrševa 33 — Telefon 27-62

in

Josip Bezjak, Maribor,
Gospodarska ulica 25 — Tel. 20-97

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

R. Z. Z. NEOM. Z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas raz-
položljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla,
porcelana in keramike.
Stavbno in umetno ste-
klarstvo. Specialna zaloga
in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 4

Telefon 33-80

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,
journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-
žice, risalne bloke itd.